

قصه‌های امیرعلی ۴

امیرعلی نبویان

نقش‌ونگار

سرشناسه : نبویان، امیرعلی، ۱۳۵۹ -
 عنوان و نام پدیدآور : قصه‌های امیرعلی ۴ / امیرعلی نبویان.
 مشخصات نشر : تهران: نقش و نگار، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۵۲ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۰۰۲-۶۶-۰
 شابک دوره : ۹۷۸-۹۶۴-۷۰۰۲-۶۷-۷
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا.
 موضوع : داستان‌های کوتاه فارسی - قرن ۱۴
 ثبت کنگره : ۱۳۹۳ ق ۶۲ ب ۸۳۵ / PIR ۸۲۴۳
 ردیف دیوبی : ۸۶۲/۳
 دوره کتابخانه ملی : ۳۴۶۴۷۶۸

نقش و نگار

تهران - انطباق: ۱۲، شهیدای ژاندارمری، شماره ۱۱۸

۶۶۴۹۶۲۴۹ - ۶۶۹۵۰۰

www.nashshonar.org

قصه‌های امیرعلی ۴

نویسنده: امیرعلی نبویان

ویراستار: ابوالقاسم...

چاپ: رامین

تصویرگر: مهیا ظاهری

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

نویت چاپ: اول اردیبهشت ۱۳۹۳

همه حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً به هر
 صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر، اجرای نمایش و انتشار الکترونیکی)
 بدون اجازه‌ی کتبی ناشر ممنوع و قابل پی‌گرد قانونی است.

۸۰۰۰ تومان

فهرست

۷	پسر نداشته من هستی (مسعود فروتن)
۹	مقدمه
۱۳	سیزده به در
۲۰	تعطیلات
۲۷	سربازی
۳۲	جراحی زیبایی
۳۶	جوراب
۴۱	هنر نزد ایرانیان بود و بس
۴۶	یخچال عمه خانم
۵۷	حشرات مزاحم
۶۴	زلزله
۷۲	جر زنی
۷۸	چپ دست سوار بر خر شیطان
۸۰	یادم تو را فراموش
۹۴	دولت مستعجل
۱۰۰	تحقیق ۱

تحقیق ۲.....	۱۰۴
آن مرد آمد.....	۱۰۹
هملت بندری.....	۱۱۷
بلد دوم منتشر نشده مهران.....	۱۲۲
گلدان جناب سرهنگ.....	۱۲۷
احضار و.....	۱۳۵
درستی و مترو.....	۱۴۱
قصه آخر.....	۱۵۰

تو پسر نداشته من هستی

ای پسر دلم با زمانی گفتم که به من گفت قرار است قصه‌های
امیر علی را بخواند و اجرا کند.

تو پسر نداشته من هستی.

همیشه دلم می‌خواست اگر پسری می‌داشتم اهل نوشتن باشد و
خواندن؛ مثل امیرعلی که خوب می‌نویسد و خوب می‌خواند،
خجالتی‌ست و خوش‌ریح. لحظه‌اش درخشان است و
نوشته‌هایش کشف تازه‌ای است از نیایی که امروز را می‌سازد و
آن قدر قدرشناس است که گاهی فکر می‌کند او اهل این زمانه نیست.

تو پسر نداشته من هستی

همان پسری که همیشه دلم می‌خواست داشته باشم.

مسعود فروتن

۲۰ فروردین ۱۳۹۳

مقدمه ناشر

اشاره به نکته‌های ادبی و آموزه‌های اخلاقی قصه‌های امیرعلی
امیرعلی را از سایر همگنان جدا می‌کند، طنزنویسی نیست.
بسیارند آنان که طنز می‌نویسند و زیبا و خوب هم می‌نویسند و مسائل
و معضلات اخلاقی، اجتماعی، تربیتی و خانوادگی را در آن قالب بیان
می‌کنند؛ اما نگاهی بیش از حد سطحی و صرفاً طنز در کسوت داستان از پس
داستان و درج مقاصد و آموزه‌ها، نظر نویسنده طنز در آنها، نه
تنها کار بسیاری کسان نیست بلکه شاید بزرگانی در این حد از ابداع و
خلاقیت و نبوغ در کشور ما، نادرند.

امیرعلی کوشیده آنچه را می‌بیند، می‌شنود، از ریست می‌کند،
نه در هیچ‌جا و هیچ‌وقت، نه در مکان‌ها و زمان‌های خاص، بلکه در
جامعه اطرافش، در خانواده‌های دور و برش، مدرسه و
آموزشگاه‌های شهرش، در دوستان و آشنایان دور و نزدیکش و همین
حالا و همین‌جا، به تصویر کشد و روایت کند. روایتی آن‌گونه که هم
بخندیم، هم پند بگیریم و هم بدان بیندیشیم.

نکته ادبی مهم که بارقه‌ای از خلاقیت در آن نهفته، این است که شخصیت‌های قصه‌های امیرعلی معدودند و محدود، اما سوژه‌هایی که همین آدم‌های کم‌تعداد، و امیرعلی نیز، با آن درگیرند و نویسنده هم به خوبی آنها را شکار کرده، بسیار متنوع است و لذاست که قصه‌ها نه تنها خسته‌کننده نیست بلکه بسیار گیراست و دلچسب، و نه تنها از خواندن داستان‌هایی با شخصیت‌های تکراری ملول نمی‌شود بلکه دوست دارید مکرر در مکرر، دوباره و چندباره، آنها را بخوانید و در دست بگیرید. چرا؟ چون هم نحوه طرح مسائل و رویکرد بدانها بدیع و در نو خود، نظیر یا کم‌نظیر است و هم، ماجرای خود داستان‌ها متنوع است. عموماً بر اینها، انتخاب عنوان قصه‌ها نیز فوق‌العاده است و درخشان، خاص و در جلدهای سوم و چهارم.

نکته‌های اخلاقی یا جامعه‌شناسانه نویسنده در مقدمه یا لابه‌لای سطور یا پاراگراف‌های قصه‌هایش دارای نوعی تازگی و طراوت است و از ابتکار و خلاقیت، بهره فراوان دارد.

رویکرد امیرعلی به رفتارهای ناپسند اجتماعی و انحرافات مرسوم در خانواده‌ها، رفتارهای متداول یا ناهنجار در خانه و مدرسه و در سطح جامعه، عمدتاً رویکردی سلبی است؛ بدین معنا که قصه را از دیدگاه یک کودک، نوجوان و یک جوان دانشگاهی (سه مرحله‌ای منی امیرعلی در قصه‌های این مجموعه) ناپسند می‌آید خیلی صریح و رک بیان می‌کند؛ رفتار پدر باشد یا مادر، خواهر باشد یا دوست و فامیل و

آشنا و نزدیک و غیر نزدیک. برخی سنت‌ها یا عادت‌های جاری (که به تعبیر خودش، گاه مد هم شده است) مانند نحوه نام‌گذاری‌ها، مهمانی‌ها، خواستگاری‌ها، روابط مربیان و شاگردان و غیره و غیره، و به طور کلی ناشایستگی‌های اخلاقی که در این مراسم و روابط نهفته است مانند چشم و هم‌چشمی‌ها، لاف‌زدن‌ها، خود بزرگ‌نمایی‌ها، حق‌ورتنی‌ها، تنبلی دیگران، زورگویی، خودمطلق‌پنداری و ... همه و همه، این‌ها نقطه‌ای که کودک و نوجوان و جوان، مخفی نمی‌ماند و آنچه را ناپسند است بی‌پوش می‌کند، و البته کمتر آنچه را پسندیده است آموزش می‌دهد؛ مثلاً متهم خود را قرار نداده؛ زیرا رویکردش عمدتاً سلب است و کار را بسبب کمتر سعدی است، بیشتر لقمان است و آنچه را نمی‌پسندد به تندی می‌کشد. در قامت ناصح اخلاقی و مرشد و دانای کل، ظاهر نمی‌شود، عمل را از خلال کردار بی‌عملان می‌جوید و پسند را از ناپسند می‌جوید.

«مهران» قصه‌ها گرچه به قول حکیمان، «فلا عمل همه آن چیزی است که نباید باشد، ولی چه بسا در هر کس، یا اصل در بسیاری کسان، بخشی از مهران، نهفته است، و امیرعلی چه خوب در آن قصه‌اش اشاره می‌کند که شاید در دایره حکمت بالغه الهی نفس وجود مهران آدمی هم، توجیهی عارفانه دارد.

استخراج مصداق به مصداق آنچه گفته شد از درون‌مایه هر کدام از قصه‌ها و شرح و بسط آموزه نهفته در آنها قطعاً از حوصله یک

مقدمه خارج و نیازمند سمینارها و جلسه‌ها است، و قصد ما صرفاً اشارتی بود و بصیرتی، تا قصه‌ها را صرفاً قصه نینیم و غصه‌ها و حلاوت‌های آنها را هم دریابیم و بجشیم و از کنارشان ساده نگذریم. گرچه قصه‌های این مجموعه، با این مجلد، به پایان می‌رسد، ولی از امیرعلی باز هم خواهیم خواند؛ با قصه‌هایی متفاوت، داستان‌هایی با سبک‌هایی ملاً متمایز و گاه بسیار متعالی. ان شاء الله.

ابوالقاسم شهلایی مقدم

فروردین ۱۳۹۳